ENVIHEI

Titel van de PGO-uitdaging:

Een symbiose van interculturele en duurzaamheidscompetenties: leren samenwerken aan mondiale uitdagingen

Naam van de verantwoordelijke docent

Leonore Peer

Universiteit / Departement / Opleiding

Montanuniversität Leoben / Center of Languages, Learning & Culture

Cursus / Vak waarin geïmplementeerd

Intercultural Competence and Communication (Interculturele competentie en communicatie; keuzevak)

Implementatieperiode (datums)

18 juni 2026 – 30 juni 2026

Totale duur (weken/uren)

2 weken / 25 uur

Aantal betrokken studenten

9 studenten

Alle resultaten die binnen ENVIHEI zijn ontwikkeld, zijn beschikbaar onder Creative Commons Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal.

Medegefinancierd door de Europese Unie. De geuite standpunten en meningen zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en weerspiegelen niet noodzakelijk die van de Europese Unie of van de Spaanse Dienst voor de Internationalisering van het Onderwijs (SEPIE). Noch de Europese Unie noch SEPIE kan hiervoor verantwoordelijk worden gesteld. [2024-1-ES01-KA220-HED-000246733]

1. Projectontwerp

1.1 Korte beschrijving van het project en de voorgestelde uitdaging

Uitgaande van de premisse dat het aanpakken van mondiale uitdagingen interculturele en interdisciplinaire samenwerking vereist, werd een bestaand keuzevak herontworpen om duurzaamheidscompetenties en disciplinaire denk- en werkwijzen (ways of thinking and practising, WTP; McCune & Hounsell, 2005) te integreren.

De centrale uitdaging was het Green Horizon Project, een fictief maar realistisch scenario rond een geplande lithiummijn. Studenten namen verschillende stakeholderrollen aan om tegenstrijdige belangen en perspectieven te verkennen, te onderhandelen over afwegingen op het vlak van duurzaamheid en te reflecteren op de rol van interculturele en interdisciplinaire samenwerking bij het aanpakken van complexe duurzaamheidsuitdagingen.

1.2 Verwachte leerresultaten (academische en transversale competenties)

Na afloop van de cursus kunnen studenten:

1. Reflecteren op hun eigen culturele aannames en perspectieven en inzien hoe deze interculturele interacties beïnvloeden.
2. Verschillen in communicatie en samenwerking analyseren aan de hand van de acht culturele dimensies van Erin Meyer (2014).
3. Interculturele uitdagingen identificeren en toelichten, rekening houdend met nationale, disciplinaire, professionele en individuele perspectieven.
4. Perspectiefname toepassen om in complexe situaties verschillende belangen, waarden en denk- en werkwijzen van stakeholders te verkennen.
5. Toelichten hoe de duurzameontwikkelingsdoelen (SDG's), de planetaire grenzen en geselecteerde GreenComp-competenties verband houden met mondiale duurzaamheidsuitdagingen.

6. Strategieën ontwikkelen en kritisch evalueren voor doeltreffende interculturele en interdisciplinaire samenwerking bij het aanpakken van complexe duurzaamheidsuitdagingen.

1.3 Beoogde duurzaamheidscompetenties

De cursus was gericht op zes duurzaamheidscompetenties uit het GreenComp-kader van de Europese Commissie (Bianchi et al., 2022). Deze competenties werden geïntegreerd in de leeractiviteiten om studenten te ondersteunen bij het begrijpen van duurzaamheidsuitdagingen, het kritisch onderzoeken van verschillende perspectieven en het ontwikkelen van strategieën voor interculturele en interdisciplinaire samenwerking.

Tabel 1 geeft een overzicht van de beoogde GreenComp-competenties, de bijbehorende verwachte leerresultaten (Expected Learning Outcomes, ELO's) zoals gedefinieerd in paragraaf 1.2, en de leeractiviteiten waarin ze aan bod kwamen.

Tabel 1. Afstemming tussen GreenComp-duurzaamheidscompetenties, verwachte leerresultaten (ELO's) en leeractiviteiten.

GreenComp-competentie	**ELO**	**Geselecteerde leeractiviteit**
Duurzaamheid waarderen; eerlijkheid ondersteunen	4,5	Stakeholderperspectieven en concurrerende belangen
Systeemdenken	3,5	Analyse van het Green Horizon Project
Kritisch denken	1,3,6	(intercultureel instrument) OSEE-analyse en reflectie
Probleemformulering	3,4,5	Verschillende interpretaties van de mijnbouwuitdaging identificeren
Verkennend denken	4,6	Alternatieve oplossingen ontwikkelen
Collectieve actie	6	Onderhandeling tussen stakeholders en samenwerkingsplan

1.4 Duurzaamheidsbenadering en de manier waarop deze in het project is geïntegreerd

GreenComp werd zowel a) gebruikt als kader om het herontwerp van de cursus te sturen, als b) als instrument voor studenten om te reflecteren op de competenties die nodig zijn om te handelen voor duurzaamheid, op hoe deze competenties kunnen worden ontwikkeld en op de mate waarin hun universitaire opleiding de ontwikkeling ervan ondersteunt.

De SDG's en het kader van de planetaire grenzen werden geïntroduceerd via een flipped-classroomaanpak. Studenten verkenden deze concepten ter voorbereiding op het Green Horizon Project en pasten ze vervolgens toe om de duurzaamheidsuitdagingen te analyseren, verschillende stakeholderperspectieven in overweging te nemen en mogelijke oplossingen te ontwikkelen.

Het Green Horizon Project bood een authentiek, probleemgericht leerscenario waarin studenten onderzochten hoe interculturele communicatie, disciplinaire perspectieven en concurrerende belangen van stakeholders gezamenlijke benaderingen van duurzaamheidsuitdagingen beïnvloeden.

Duurzaamheid werd niet als afzonderlijke leerstof onderwezen, maar geïntegreerd in probleemanalyse, perspectiefname, reflectie en het gezamenlijk ontwikkelen van oplossingen.

1.5 Gebruikte methodologieën en tools (PGO-structuur, facilitatietechnieken, enz.)

Het herontwerp van de cursus was geïnspireerd op de aanpak van probleemgestuurd onderwijs (PGO) van het ENVIHEI-project. Vanwege de bestaande cursusstructuur, de beperkte duur en de beschikbare tijd voor het herontwerp volgde de cursus echter geen klassiek PGO-format. In plaats daarvan werd een gefaseerde, probleemgerichte aanpak gevolgd, waarbij de complexiteit van de leeractiviteiten geleidelijk toenam en interculturele, interdisciplinaire en duurzaamheidsperspectieven werden geïntegreerd.

De cursus begon met korte interculturele casestudy's om de acht dimensies van culturele verschillen van Erin Meyer te introduceren en te verkennen (Meyer, 2014). Studenten werden aangemoedigd hun aannames in vraag te stellen, gevestigde percepties en normen uit te dagen en alternatieve verklaringen te overwegen voor interculturele misverstanden. Het reflectie-instrument OSEE (Observe – State – Explain – Evaluate; Deardoff & Bernardo, 2012) ondersteunde gestructureerde reflectie en perspectiefname, en hielp studenten observaties van interpretaties te onderscheiden en simplistische culturele verklaringen te vermijden. De casussen introduceerden

geleidelijk disciplinaire *denk- en werkwijzen* (WTP), naast nationale, professionele en individuele perspectieven.

Duurzaamheidsconcepten, met name de duurzameontwikkelingsdoelen (SDG's) en de planetaire grenzen, werden geïntroduceerd via een flipped-classroomaanpak ter voorbereiding op het complexere *Green Horizon Project*. Dit fictieve maar realistische scenario rond een voorgestelde lithiummijn diende als de centrale integrerende uitdaging.

In groepen voerden de studenten verschillende onderling verbonden opdrachten uit:

- De belangen, waarden en mogelijke conflicten van stakeholders analyseren.
- Relevante SDG's en planetaire grenzen identificeren en de implicaties ervan voor het project in overweging nemen.
- Mogelijke interculturele en interdisciplinaire uitdagingen identificeren aan de hand van de dimensies van Meyer (Meyer, 2014) en disciplinaire denk- en werkwijzen (WTP).
- Een communicatie- en samenwerkingsplan ontwikkelen voor het internationale projectteam.
- Relevante GreenComp-competenties identificeren die nodig zijn om de uitdaging aan te pakken, en daarop reflecteren.

Het leertraject mondde uit in een gesimuleerde stakeholdervergadering met alle negen studenten, die in hun toegewezen rollen verschillende belangen verwoordden, onderhandelden over tegenstrijdige perspectieven en mogelijke oplossingen verkenden. Daarna volgde een discussie met de hele groep, gebaseerd op de zes denkhoeden van de Bono, waarbij studenten werden aangemoedigd de uitdaging vanuit verschillende invalshoeken te bekijken, waaronder risico's, kansen en alternatieve oplossingen.

Gedurende de hele cursus werden peerdiscussies en gezamenlijke reflectie geïntegreerd om perspectiefname, het kritisch onderzoeken van aannames en reflectie op interculturele en interdisciplinaire samenwerking te bevorderen.

1.6 Organisatie van het project (groepsvorming, tijdlijn, mijlpalen)

De cursus bestond uit vier synchrone sessies, aangevuld met asynchrone leeractiviteiten op Moodle. Het Green Horizon Project werd uitgevoerd tijdens een halve workshopdag op dag 3, gevolgd door reflectie- en afsluitende activiteiten op dag 4.

Aanvankelijk was het de bedoeling de groepen zo samen te stellen dat de achtergronden van de deelnemers zo heterogeen mogelijk waren. Door roosterconflicten met examens in andere cursussen vormden de studenten echter zelf hun groepen. Toch vertegenwoordigden de deelnemers uiteenlopende culturele en technische achtergronden, waren zij ingeschreven in zowel bachelor- als masteropleidingen en verschilden zij in professionele ervaring. Deze diversiteit bood gedurende de hele cursus kansen voor interculturele en interdisciplinaire uitwisseling.

Gezien de korte duur van zowel het Green Horizon Project als de cursus als geheel werden geen formele projectmijlpalen vastgelegd. In plaats daarvan werd het leerproces gestructureerd via een reeks gefaseerde activiteiten en opdrachten.

1.7 Van studenten gevraagde opleveringen (type, formaat, deadlines)

Het groepswerk werd tijdens de lessen uitgevoerd en bestond uit de gezamenlijke opdrachten die in paragraaf 1.5 zijn beschreven, waaronder een stakeholderanalyse, het identificeren van duurzaamheidsuitdagingen, het ontwikkelen van een communicatie- en samenwerkingsplan en reflectie op relevante GreenComp-competenties.

Het individuele werk omvatte casestudy's en interactieve activiteiten via Moodle. Daarnaast moesten de studenten uiterlijk op 12 juli 2026 via Moodle een eindreflectie over hun leerproces indienen, samen met een persoonlijke reflectie.

1.8 Betrokken externe partners (mentoren, bedrijven, experts…) en hun rol

Bij deze implementatie waren geen externe partners betrokken.

2. Projectevaluatie

2.1 Gebruikte beoordelingscriteria en -methoden

De beoordeling was gebaseerd op het voltooien van de leeractiviteiten op Moodle, individuele reflectie en deelname in de les. De Moodle-activiteiten omvatten casestudy's en interactieve opdrachten over interculturele communicatie, disciplinaire perspectieven en duurzaamheidsuitdagingen. De individuele reflecties boden studenten de gelegenheid hun leerproces, hun aannames en hun begrip van interculturele en interdisciplinaire samenwerking kritisch te onderzoeken. De deelname in de les werd beoordeeld op basis van de betrokkenheid van de studenten bij groepsactiviteiten, peerdiscussies en gezamenlijke oefeningen, waaronder het Green Horizon Project en de gesimuleerde stakeholdervergadering.

2.2 Bewijs van het leren van studenten (voorbeelden, output, resultaten)

Het bewijs van het leren van de studenten was voornamelijk afkomstig uit de schriftelijke eindreflecties die via Moodle werden ingediend.

In de reflecties is een ontluikend intercultureel bewustzijn zichtbaar, evenals het vermogen om interculturele competentie te verbinden met duurzaamheid en disciplinaire praktijk. Studenten beschrijven hoe zij hun eigen communicatienormen in vraag stelden, alternatieve perspectieven overwogen en het belang van interculturele samenwerking voor het aanpakken van mondiale uitdagingen inzagen. Verscheidene studenten koppelen deze inzichten ook aan hun professionele waarden en ervaringen.

Hoewel sommige reflecties conceptuele vereenvoudigingen en af en toe culturele veralgemeningen bevatten, wijzen ze er toch op dat de cursus studenten hielp te reflecteren op bestaande aannames, eerdere ervaringen te interpreteren door een nieuwe conceptuele bril en verbanden te zien tussen interculturele en duurzaamheidscompetenties.

De onderstaande voorbeelden zijn beperkt tot reflecties van studenten die geïnformeerde toestemming gaven om hun werk in het projectrapport te gebruiken. Om

mogelijke machtsongelijkheid te beperken en elke ervaren druk om deel te nemen te vermijden, werd pas om geïnformeerde toestemming gevraagd nadat de cursus was afgelopen en de cijfers van de studenten definitief waren.

Student A:

"[…] Het is ook duidelijk geworden hoe interculturele competenties samengaan met groene competenties. Het oplossen van de milieuproblemen van de wereld is een mondiale kwestie die alleen kan worden bereikt via doeltreffende interculturele communicatie. Zonder die communicatie kunnen internationale teams het nodige werk niet doen.

Ik kom uit een egalitaire cultuur met een zeer lage context, en ik denk dat dit mijn professionele gedrag enorm beïnvloedt. Ik vind directheid in communicatie en het geven van feedback heel belangrijk in de wetenschap. Uiteindelijk werken we eraan de waarheid over de wereld te ontdekken. Dat kan niet zonder de waarheid rechtstreeks en in precieze taal te benoemen. Toch begrijp ik dat de Nederlandse benadering van planning, relaties of leidinggeven niet noodzakelijk superieur is."

Student B:

"[…] Culturele competentie is belangrijk voor mondiale uitdagingen, omdat problemen zoals klimaatverandering samenwerking vereisen tussen zeer verschillende waardesystemen. Oplossingen die binnen één cultureel kader zijn ontworpen, mislukken elders vaak. Interculturele competentie combineren met groene competentie betekent luisteren naar hoe gemeenschappen duurzaamheid werkelijk begrijpen, in plaats van één model te exporteren. Vooruitgang hangt af van het opbouwen van vertrouwen tussen culturen, nog vóór het opbouwen van beleid.

Ook professionele normen bepalen mijn gedrag sterk. Omdat ik werk in productmanagement en healthtech, hecht ik waarde aan transparantie, empirisch onderbouwde beslissingen en respect voor privacy en veiligheid. Deze professionele waarden versterken culturele normen soms, en staan er soms mee op gespannen voet,

bijvoorbeeld wanneer directe feedback professioneel wordt verwacht maar cultureel ongemakkelijk is.

Ik kan deze waarden verbinden met interculturele en groene competentie via bescheidenheid. Of ik nu onderhandel met een internationale klant, schaakleerlingen coach of een dataplatform evalueer, dezelfde vaardigheid helpt: erkennen dat mijn perspectief er één is van vele, en dat betere resultaten voortkomen uit oprechte nieuwsgierigheid naar anderen."

Student C:

"Vroeger dacht ik dat interculturele communicatie betekende dat je een wereldtaal moest leren om in het internationale systeem te passen. Nu denk ik dat het gaat om het vermogen om de nationale grenzen van de culturen en samenlevingen van verschillende landen te ontcijferen om te kunnen communiceren […]

Door interculturele competentie te combineren met groene competentie zag ik waarom mondiale uitdagingen vastlopen. Klimaatonderhandelingen mislukken wanneer een land in een situatie met een hoge context een "deadline" in een situatie met een lage context interpreteert als agressie, en niet als urgentie. Culturele competentie bouwt vertrouwen op, zodat wetenschappelijke data een vorm van gedeelde actie worden: een vertaler niet van woorden, maar van culturen. Zo vraagt het invoeren van recycling in mijn stad om een andere boodschap dan in Leoben: hier worden regels gehandhaafd en zijn mensen erg moreel, terwijl daar familienetwerken centraal staan en mensen zich meer laten leiden door hun ethiek.

In mijn vakgebied, International Business, overheersen twee professionele waarden: transparantie en respect. Transparantie komt voort uit normen van culturen met een lage context, gebaseerd op de geloofwaardigheid van data en op expliciet en duidelijk zijn, wat botst met gemeenschappelijke besluitvorming in projecten in het buitenland. Interculturele competentie stelt mij in staat data te presenteren zonder lokale kennis te negeren. Verantwoordelijkheid sluit rechtstreeks aan bij groene competentie: ik ben niet alleen verantwoordelijk voor een brug die niet instort, maar ook voor collectieve actie,

voor een brug die geen gemeenschap of ecosysteem verdringt, en daarin ligt het belang van individueel initiatief in systeemdenken. […] Wat ik uit de cursus meeneem, is het doel om te luisteren naar wat onuitgesproken blijft, culturen en samenlevingen te interpreteren en oplossingen te ontwerpen die technisch deugdelijk en tegelijk cultureel leesbaar zijn. Ik vind het belangrijk dat we verbinding maken; we zijn uiteenlopende culturen en normen, maar we zijn één wereld, en uiteindelijk streven we allemaal naar het algemeen welzijn."

3. Reflecties en aanbevelingen

3.1 Belangrijkste resultaten en sterke punten van het project

De interventie illustreert hoe interculturele competenties, disciplinaire denk- en werkwijzen (WTP) en duurzaamheidscompetenties op een betekenisvolle manier kunnen worden geïntegreerd in een korte, probleemgerichte cursus. Zowel de reflecties van de studenten als hun gedrag en feedback in de les wijzen erop dat de aanpak hen aanmoedigde om verbanden tussen deze gebieden te zien en hun eigen aannames en professionele perspectieven kritisch te onderzoeken. Het herontwerp biedt ook een veelbelovende basis voor verdere ontwikkeling naar een volledige format van probleemgestuurd onderwijs (PGO).

De heterogene achtergronden van de deelnemers, waaronder hun culturele en disciplinaire perspectieven, studieniveaus en professionele ervaring, leken bij te dragen aan een boeiende groepsdynamiek en kansen om van elkaar te leren. Deze diversiteit was een belangrijke hulpbron voor de leeractiviteiten en moet in aanmerking worden genomen wanneer de aanpak wordt aangepast aan meer homogene groepen, waarin verschillende perspectieven mogelijk bewuster moeten worden ingebracht via stakeholderrollen en casusscenario's.

3.2 Ondervonden uitdagingen en hoe deze werden aangepakt

Sommige studenten vonden het Green Horizon Project deels uitdagend omdat het fictieve scenario onvoldoende was uitgewerkt wat betreft de specifieke omstandigheden en context. Studenten werden aangemoedigd om zelfstandig

relevante achtergrondinformatie op te zoeken en na te gaan hoe verschillende factoren de situatie en mogelijke oplossingen zouden kunnen beïnvloeden.

3.3 Lessen voor toekomstige implementaties

Het Green Horizon Project zou verder kunnen worden uitgewerkt door een gedetailleerdere beschrijving te geven van de specifieke situatie, inclusief de locatie en omvang van het voorgestelde mijnbouwproject, de ecologische en sociale omstandigheden in de getroffen regio, en de rollen, onderlinge relaties en concurrerende belangen van de stakeholders. Het scenario moet voldoende contextuele details bieden zodat studenten de situatie begrijpen en relevante kwesties kunnen identificeren, zonder voor te schrijven welke problemen voorrang krijgen of hoe ze moeten worden opgelost. Zo blijft het slecht gestructureerde karakter van het scenario behouden, terwijl het een sterkere basis biedt voor onderzoek, discussie en het verkennen van alternatieve oplossingen.

4. Ondersteunend materiaal

4.1 Materiaal van de docenten en projectdocumentatie

Het materiaal van de docenten en de projectdocumentatie zijn beschikbaar via de volgende link:
https://drive.google.com/drive/folders/1r2c6La3hSE297RdotC-5qd-aSvC3wShE?usp=drive_link

4.2 Door studenten geproduceerde opleveringen, eindpresentaties of pitchmateriaal

Opleveringen van studenten zijn niet als afzonderlijk ondersteunend materiaal geüpload. Voorbeelden van de schriftelijke eindreflecties van studenten zijn echter opgenomen in paragraaf 2.2 van dit rapport als bewijs van het leren van de studenten. Deze fragmenten zijn afkomstig van studenten die geïnformeerde toestemming gaven om hun werk in het rapport op te nemen.

4.3 Afbeeldingen/video's (met toestemming)

Foto- en video-opnamen werden gemaakt met de uitdrukkelijke toestemming van de deelnemende studenten en zijn beschikbaar via de volgende link:

https://drive.google.com/drive/folders/1oODsTDZZJqgmF-wP83bUGNwlxLEJLfNZ?usp=drive_link

4.4 Overig relevant materiaal

Al het materiaal, inclusief dit rapport, is beschikbaar via de volgende link:

https://drive.google.com/drive/folders/1dkK7jqtpFvMXdO7U6QHb7U3weiYHjRDc?usp=drive_link